

Grön flagg

Om Grön Flagg i skolan och förskolan

Handlingskraft och framtidstro hos nästa generation krävs för att kunna anta de stora utmaningar vi står inför. Verktögen Grön Flagg ger barn och unga fantastiska förutsättningar att arbeta aktivt med hållbar utveckling på ett roligt och engagerande sätt. Grön Flagg innebär att alla blir delaktiga i hållbarhetsarbetet – samtidigt som man jobbar mot mål och riktlinjer i läroplaner. Grunden i Grön Flagg är inflytande – allt arbete inom Grön Flagg utgår från barnens och elevernas idéer och nyfikenhet. Grön Flagg är också ett bra sätt för skolan och förskolan att visa upp sitt hållbarhetsarbete för omgivningen. Grön Flagg är både ett verktyg och en certifiering. Över 2 500 skolor och förskolor är anslutna till Grön Flagg i Sverige. Dessa skolor och förskolor utgör Grön Flagg-nätverket – vilket gör det till det största nätverket för skolor och förskolor inom hållbar utveckling i Sverige. Verktöget är kostnadsfritt och drivs av Håll Sverige Rent.

– ett roligt sätt att lära barn värna om miljön

Att barnen på Strandängens Montessoriförskola i Jönköping lever efter Grön Flagg märks in i minsta detalj. När en liten knatte på två år slänger den halvätta smörgåsen i papperskorgen av misstag, är hans kompis, i samma späda ålder, genast där och rättar. "Nä, inte då – den ska vaja i den andja" utbrister den lille och tar bestämt upp smörgåsen och lägger den i tunnan med komposterbart avfall. Här hjälps man åt att värna om miljön. Sedan 1999 lär pedagogerna på förskolan de små att källsortera, påta i trädgårdslandet, spara på vatten och andra viktiga saker.

Förskolan som ligger idylliskt placerad längs med Vätterns vackra strand, är dessutom omgiven av åkrar, bäckar, skog och ängar. Djurlivet är rikt med ekorrar, fåglar och rådjur in på knuten. Det finns till och med ett hunddagis i närheten som är välbesökt av förskolebarnen. Men att det inte bara är grön romantik vittnar stora blå containrar om där allt avfall från förskolan tas om hand. Det sorteras, töms, förslas bort och återvinns i en ständig pågående process. Mitt på gården vajar "Grön-Flagg"-flaggan stolt. Ett bevis på att man jobbar med något så viktigt som att så ett frö hos varje barn om konsten att vara rädd om miljön.

Föll sig naturligt

– Det föll sig naturligt att vi började jobba med Grön Flagg, med tanke på den omgivning vi verkar i, säger montessoripedagog Renate Elfving. När vi startade förskolan 1994 fanns här redan ett trädgårdsland, så det var bara att fortsätta påta i jorden. Och ju mer vi påtade, desto gladare blev barnen som så gärna ville vara med. Med förtjusning drar de upp maskar och skördar potatisen – små knölar jämförs med riktigt stora. Hur kunde det blir så olika? Barnen gräver, förundras och frågar. Vi planterar smult-ron i lådor och odlar ärter, sallad, gräslök och olika sorters örter och kryddor i landet. Vårt första tema fick bli Kretslopp och

vi jobbade många år med det. Vi sorterade matrester, papper, plast och metall. Föräldrarna tog med plastpåsar som bröd och fruktlegat i, dessa användes till att lägga blöjorna i. Allt togs om hand på ett miljövänligt sätt.

Många olika teman

När Strandängens Montessoriförskola skulle välja nästa tema fanns inarbetade rutiner och de kunde helt naturligt fortsätta med sin källsortering samtidigt som de engagerade sig i nästa uppgift. Efter många år av arbete med kretsloppet blev det tema Livsstil & Hälsa och just nu engagerar sig förskolan i Energi & Klimat. – Vi har specialiserat oss på tre områden

inom detta tema: **Jord, Ljus och Väder**. Men de olika områdena går ju självklart in i varandra, säger Renate. Och det finns nästan ingen gräns för vad man kan göra. Vi använder oss mycket av de övningar som redan finns i montessoripedagogiken. Grön Flagg passar så naturligt in både här och i läroplanen. Pratar vi om väder får vi in årstiderna; Sanden är hård – hur kan det bli så? Det är kallt ute – vad ska vi ta på oss? Vi skriver sånger om väder och sjunger med glädje. Barnen gör stora ögon när vi plockar upp potatis, jämför storlekar – vi får in grov- och finmotorik, språk och matematik. Vad vi än håller på med så räknar vi och benämner saker och ting.

På Tema vatten, som var ett tidigare tema, satte pedagogerna upp en stor skål fylld med vatten på en bänk och bara observerade. Efter ett tag kom barnen och plogpade i den ena saken efter den andra. De undersökte vad som sjönk och vad som flöt. Det blev som ett experiment som de själva startat.

– Vatten är ett roligt och tacksamt tema, säger Renate. Barn älskar vatten. På gården har vi en stor tunna där vi samlar regnvatten. Barnen hämtar vatten för att vattna trädgårdslandet eller för att ha i leken. Och droppar det från taket är barnen där och samlar upp. Vi har hållt olika vatten på stora petflaskor; vatten från kranen, vatten från bäcken och diskvatten. Barnen har jämfört vad som är rent och smutsigt. Att vi ska spara på vatten

”Vatten är ett roligt och tacksamt tema. Barn älskar vatten”

är viktigt och det pratar vi mycket om. Regntunnan är ett bra exempel, samlar vi regnvatten så behöver vi inte slösa med kranvatten. När en blomma slokar vet barnen att det behövs vatten, våra minsta som inte kan prata vet det också och pekar på vattenkannan när jorden är torr. I vårt akvarium simmar fiskar som är beroende av rent och friskt vatten och barnen turas om att sköta det.

Skolskog med utökad allemansrätt
Även om Strandängen ligger i en naturligt vacker omgivning har förskolan dessutom blivit tilldelad sig en ”skolskog”. Det är kommunen som upplåter mark till förskolor där man kan bedriva utomhuspedagogik, bygga kojor, hugga sin egen julgran, grilla korv, leka och klättra i träd. Den får användas lite utöver den vanliga allemansrätten och är så klart en riktig guldgruva för barnen.

– Här är fantastisk att vara för att göra studier i skogen, säger Renate. Föräldrarna har byggt upp ett vindskydd så vi kan vistas här även om vädret inte alltid är det bästa. Och om vi inte har möjlighet att ge oss ut i skogen en dag, kan fågellivet nu också studeras inifrån förskolan. Vi har nämligen en fågelholk med inbyggd webbkamera strax utanför på husväggen. Om en fågel flyger in eller ut så skickas ett mejl till vår dator och vi kan gå in på våra iPads och koppla upp oss till en speciell webbsida, sen kan vi se vad som händer inne i holken. Den är alldeles ny, så vi ser med spänning fram emot våren och vilka småfåglar vi kommer att kunna titta närmare på.

En politiker slår sig ner

Man ska inte bli förvånad om man hittar en politiker som slagit sig ner bland barnen på en av de små stolarna. Alla som jobbar med Grön Flagg får nämligen besök av en kontaktpolitiker då och då som barnen visar upp sitt arbete för. En sådan dag kan det dofta extra gott från köket där det bakas med enbart ekologiska ingredienser – levererade av en bil som går på biogas. På en stor vägg i rummet finns varje pågående tema dokumenterat.

– Varje gång vi avslutat ett tema och skickat in rapporten för godkännande, väntar alla med spänning på diplommet, säger Renate. Vi har sju diplom redan och ett åttonde på gång.

Utmaning att hålla det levande

Renate och hennes kollegor tycker att utmaningen med Grön-Flagg-engagemanget ligger i att hålla de olika teman levande för att det kommer nya barn hela tiden.

– Och att vara här och nu, att se de här små tecknen från småbarnen – alla barn pratar inte än, det gäller att se att det lyser i ögonen när de ser något som intres-

serad dem, säger Renate. Det är ofta små saker som barn tycker är helt fantastiska – vi vuxna kanske inte ser det, eller tycker det – vi ser inte alltid de små underverken som syns i vardagen. Men vi försöker vara medvetna. Det kan handla om en promenad till lekplatsen – vi kanske inte kommer till lekplatsen för att det sker mycket på vägen, roliga små saker och då är det som är viktigt – att ta sig tid att undersöka, känna och prata om naturens alla skatter.

Börja lite smått

Pedagogerna på Strandängen rekommenderar gärna andra förskolor att jobba med Grön Flagg.

– Det är verkligen jätteroligt och vi vuxna lär oss också mycket nytt, det blir som en drivmotor, säger Renate. Vi var bland de första förskolorna som började engagera oss i miljöarbetet på det här sättet. Nu blir det allt vanligare på andra förskolor också. Är man intresserad, ska man absolut börja med att kontakta Grön Flagg och kanske besöka en förskola som arbetar aktivt med miljön. Att börja lite smått och prova sig fram är det bästa. Vi har hållit på i många år och nu känner både vi och barnen att hela miljötänkandet verkligen sitter i ryggraden, avslutar Renate, tar på sig stövlarna och kliver ut mot trädgårdslandet bakom huset.

Om Strandängens Förskola

Förskolan finns i Jönköping, vid Vättern. Här går 30 barn i ålder 1-6 år fördelade på två grupper. Personalgruppen består av 9 personer; Carola Leander, Dima Abou Touk, Johanna Linsmo, Karolina Alvrud, Madeleine Day, Renate Elfving, Sabina Viberg, Susanna Nordh-Corne, Ulrika Eisner. Aktuell med ett engagerat arbete med Grön Flagg, mijöcertifierade. <http://www.strandangen.se/>

BESTÄLL INFORMATIONSMATERIAL FRÅN MONTESSORIFÖRBUNDET!

Från barn till vuxen

Mario M Montessori Jr gör i denna bok en spännande jämförelse mellan montessoripedagogiken och den moderna psykologin. Författaren är sonson till Maria Montessori. Boken äskädliggör och fördjupar Maria Montessoris syn på skolans roll i människans personlighetsutveckling och författaren pläderar engagerat för en ny syn på förhållandet mellan traditionell pedagogik och mänsklig utveckling. Pris: 205 kr Medlemspris: 180 kr

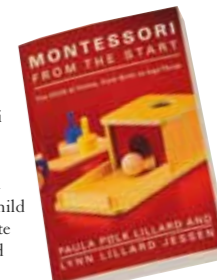
Montessoripedagogik i förskola och skola

Allt fler föräldrar väljer montessoripedagogik som alternativ till den vanliga skolan. För dem och andra intresserade ger Kristina Skjöld Wennerström och Mari Bröderman Smeds en grundlig redogörelse för montessoripedagogikens syn på barnets psykiska och fysiska utveckling och tankarna bakom metoden. Pris: 400 kr Medlemspris: 340 kr

Montessori för de allra yngsta

”En tidlös hyllning till de första levnadsåren, rik på insikter och erfarenhet”, berömde en ledamot i AMI boken. Svenska Montessoriförbundet har kommit över att antal ex av boken ”Montessori from the start – the child at home from age three”. Missa inte chansen att ta del av en svår fångad bok av en av de stora montessoripersonligheterna!

Paula Polk Lillard är en flitig författare och har en serie böcker om montessoripedagogiken bakom sig. Pris: 400 kr Medlemspris: 340 kr

Jakten på den goda pedagogiken

Ett unikt material utgivet av Montessoriförbundet. I det jämför montessoripedagogiken med både den vanliga kommunala skolan och övriga alternativa pedagogiker – Waldorf, Freinet och Reggio Emilia. Skriften är gjord för alla de som någon gång ställt sig frågan, Vad är det för skillnad på montessori och... Pris: 90 kr Medlemspris: 70 kr

De fem stora lektionerna

De muntliga berättelserna om hur solsystemet, vår planet och livet på jorden skapades, hur siffrorna och skrivkonsten uppstod, är hörnstenar i montessoripedagogiken. Nu finns de i tryck och ger oss alla möjlighet att ta del av de välkända men ändå så hisnande berättelserna om vårt ursprung. Pris: 90 kr Medlemspris: 70 kr

Matematik i montessori

Matematikundervisningen i en montessoriklass bygger på barns behov av sensoriska upplevelser tillsammans med konkret arbete. Här presenteras hur det går till i de olika stadierna, från förskolan till de äldre skolbarnen. Pris: 90 kr Medlemspris: 70 kr

Utbildning av den mänskliga förmågan

De första åren i skolan är omvälvande både för barnet och för vuxenvärlden. Nu finns en av Maria Montessoris klassiska texter om skolaren i svensk översättning. Lika efterlängtat som inspirerande läsning.

Utbildning av den mänskliga förmågan
Pris: 290 kr
Medlemspris: 240 kr

Montessori i Sverige

Ett informationspaket i tre steg från Montessoriförbundet. De tre delarna kan köpas i paket eller separat. Passar perfekt för informationsträffar, föräldramöten och myndighetskontakter.

- Nötskalet** – Svar på de 10 vanligaste frågorna om montessori. Pris: 8 kr Medlemspris: 5 kr
- Foldern** – En introduktion till montessori. Pris: 23 kr Medlemspris: 15 kr
- Häftet** – De sex grundläggande principerna i pedagogiken. Pris: 90 kr Medlemspris: 70 kr

BESTÄLLNINGSKUPONG

Kupongen skickas till Svenska Montessoriförbundet, Box 221, 241 33 Eslöv. Det går även bra att faxa till 0413 – 609 75. Leveranstid är ca 2 veckor. Portokostnader tillkommer.

st	Från barn till vuxen, 205kr (Medlem 180 kr)	st	Bild på Maria Montessori, 20 x 25 cm, 100 kr
st	Montessoripedagogik i förskola och skola, 400 kr (Medlem 340kr)	st	Vykort, 8 kr
st	Montessori för de allra yngsta, 400 kr (Medlem 340 kr)	st	Klistermärken, montessori, 19 kr
st	Jakten på den goda pedagogiken, 90 kr (Medlem 70 kr)	st	Affisch ”Händer”, 65 kr
st	De fem stora lektionerna, 90 kr (Medlem 70 kr)	st	Att starta förening och förskola, 190 kr
st	Matematik i montessoriskolan, 90 kr (Medlem 70 kr)	st	Ballong med montessorimotiv, 5 kr
st	Utbildning av den mänskliga , 290 kr (Medlem 240 kr)	st	Bildekal, 11 kr
st	Montessori i Sverige - Nötskalet, 8 kr (Medlem 5 kr)	Namn	
st	Montessori i Sverige - Foldern, 23 kr (Medlem 15 kr)	Gatuadress	
st	Montessori i Sverige - Häftet, 90 kr (Medlem 70 kr)	Postadress	
		Medlemsnummer	(se adressetiketten på tidningens baksida)